

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5MCdo/14/2013
Identifikačné číslo spisu:	5810200609
Dátum vydania rozhodnutia:	16.12.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:5810200609.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne E. M.j. bývajúcej v P., zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Machajom, so sídlom v Dolnom Kubíne, Radlinského 47 proti žalovanému Ing. E. R., bývajúcemu v J., zastúpenému advokátom JUDr. Petrom Věvurkom, so sídlom v Námestove, Mieru 312/13, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenej na Okresnom súde Námestovo pod sp.zn. 2C 24/2010, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 10. januára 2013, sp.zn. 8 Co 275/2012 a rozsudku Okresného súdu Námestovo zo 16. apríla 2012, č.k. 2 C 24/2010-163, takto

rozhodol:

Mimoriadne dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní vo výške 83,89 €, na účet advokáta JUDr. Petra Machaja vedený vo Všeobecnej úverovej banke, a.s., č. účtu: 1391276956/0200, do troch dní.

Odôvodnenie

Okresný súd Námestovo rozsudkom zo 16 . apríla 2012, č.k. 2 C 24/2010-163 určil, že žalobkyňa E. M., bytom P., občan SR je podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľnosti - zapísaných na LV č. XXXX pre k.ú. P., pod A parcely registra „E“ evidované na mape určeného operátu, parc.č. 362 orná pôda 132 m2, parc.č. 363 orná pôda 151 m2, parc.č.997 orná pôda 619 m2, parc.č. 998 orná pôda 483 m2, parc.č. 1398/2 orná pôda 120 m2, parc.č. 1399/2 orná pôda 216 m2, parc.č.1400/2 orná pôda 424 m2, parc.č. 1889/1 orná pôda 496 m2, parc.č. 1889/2 orná pôda 110 m2, parc.č.1890 orná pôda 383 m2, parc.č.1891 orná pôda 734 m2, parc.č. 1895 orná pôda 1549 m2, parc.č. 1896 trvalé trávne porasty 361 m2, parc.č. 1897 orná pôda 542 m2, parc.č. 2232/1 orná pôda 375 m2, parc.č. 2233 orná pôda 469 m2, parc.č. 2234 trvalé trávne porasty 987 m2, parc.č. 2701/2 trvalé trávne porasty 138 m2, prac.č. 2702/2 orná pôda 375 m2, parc.č. 2703/2 orná pôda 516 m2, parc.č. 2705 orná pôda 1674 m2, parc.č. 2879/193 trvalé trávne porasty 629 m2, parc.č. 3124/1 orná pôda 695 m2, parc.č. 3124/2 orná pôda 157 m2, parc.č. 3125 trvalé trávne porasty 185 m2, parc.č. 3126 trvalé trávne porasty 641 m2, parc.č. 3127 orná pôda 682 m2, parc.č. 3679/2 orná pôda 1158 m2, parc.č.4135 trvalé trávne porasty 81 m2, parc.č. 4136 ostatné plochy 213 m2, parc.č. 4137 orná pôda 986 m2, parc.č. 4139 orná pôda

2764 m2, parc.č. 4543 orná pôda 932 m2, parc.č. 5051 orná pôda 949 m2, parc.č. 5052 orná pôda 215 m2, parc.č. 5053 orná pôda 237 m2, parc.č. 5055/2 ostatné plochy 79 m2, parc.č. 5395 orná pôda 468 m2, parc.č. 5809 trvalé trávne porasty 480 m2, parc.č. 5812 orná pôda 96 m2, parc.č. 5813 orná pôda 86 m2, parc.č. 6081 orná pôda 768 m2, parc.č. 6082 orná pôda 792 m2, parc.č. 6242 orná pôda 827 m2, parc.č. 6243 orná pôda 398 m2, parc.č. 6244 trvalé trávne porasty 185 m2, parc.č. 6814 orná pôda 519 m2, parc.č. 6815 orná pôda 1001 m2, parc.č. 6818 orná pôda 375 m2, parc.č. 7241 orná pôda 760 m2, parc.č. 7243 orná pôda 703 m2, parc.č. 7545 orná pôda 49 m2, parc.č. 7546 orná pôda 102 m2, parc.č. 7547 trvalé trávne porasty 167 m2, parc.č. 7548 orná pôda 255 m2, parc.č. 7549/1 trvalé trávne porasty 198 m2, parc.č. 7549/2 trvalé trávne porasty 21 m2, parc.č. 8142/1 orná pôda 78 m2, parc.č. 8142/2 orná pôda 153 m2, parc.č. 8142/3 orná pôda 180 m2, parc.č. 8143/1 orná pôda 1099 m2, parc.č. 8143/2 orná pôda 222 m2, parc.č. 8393 orná pôda 793 m2, parc.č. 8394 orná pôda 506 m2, parc.č. 9055 orná pôda 469 m2, parc.č. 9056/2 trvalé trávne porasty 49m2, parc.č. 9789 orná pôda 339 m2, parc.č. 9790/2 orná pôda 847 m2, parc.č. 9814 orná pôda 1230 m2, parc.č. 11195/2 orná pôda 749 m2, parc.č. 11196 orná pôda 2350 m2, parc.č. 11198 trvalé trávne porasty 672 m2, parc.č. 11286 trvalé trávne porasty 392 m2, parc.č. 11287 orná pôda 446 m2, parc.č. 11288 orná pôda 705 m2, parc.č. 11512 orná pôda 1672 m2, parc.č. 11513 trvalé trávne porasty 271 m2, parc.č. 12177/1 orná pôda 1010 m2, parc.č. 12177/2 orná pôda 168 m2, parc.č. 12178/1 orná pôda 1627 m2, parc.č. 12278 orná pôda 952 m2, parc.č. 12279 trvalé trávne porasty 343 m2, parc.č. 13140 orná pôda 973 m2, podielu pod B8 zapísané na meno žalovaného Ing. E. R. v podiele 2/48-miny úč. v pomere k celku, tiež je podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX pre k.ú. P., pod A parcely registra „E“ evidované na mape určeného operátu, parc.č. 3676 trvalé trávne porasty 46 m2, parc.č. 3677/1 trvalé trávne porasty 332 m2, parc.č. 3677/2 trvalé trávne porasty 208 m2, parc.č. 3678 trvalé trávne porasty 556 m2, parc.č. 3680 trvalé trávne porasty 477 m2, parc.č. 3681/1 trvalé trávne porasty 292 m2, parc.č. 3681/2 trvalé trávne porasty 178 m2, parc.č. 3682 trvalé trávne porasty 131 m2, parc.č. 4548 trvalé trávne porasty 226 m2, parc.č. 5049 trvalé trávne porasty 310 m2, parc.č. 5050 trvalé trávne porasty 302 m2, parc.č. 8429/1 trvalé trávne porasty 238 m2, parc.č. 8430 orná pôda 116 m2, parc.č. 8431/2 orná pôda 200 m2, parc.č. 11803 trvalé trávne porasty 143 m2, parc.č. 11804 trvalé trávne porasty 191 m2, parc.č. 12179/1 trvalé trávne porasty 497 m2, parc.č. 12179/2 trvalé trávne porasty 136 m2, parc.č. 12180/1 trvalé trávne porasty 398 m2, parc.č. 12180/2 trvalé trávne porasty 172 m2, podielu pod B10 zapísané na meno žalovaného Ing. E. R. v podiele 2/96-tiny úč. v pomere k celku, je podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX pre k.ú. P., parcely registra „C“ evidované na katastrálnej mape, parc.č.472/3 orná pôda 222 m2, parc.č.472/4 orná pôda 277 m2, parc.č. 940/14 ostatné plochy 250 m2, parc.č. 940/16 ostatné plochy 752 m2, pod B 8 zapísané na meno žalovaného Ing. E. R. v podiele 2/48-miny úč. v pomere k celku. Zároveň vyslovil, že o trovách konania súd rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na § 80 písm. b/ a c/ zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej „O.s.p.“), § 126 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej „OZ“), § 134 ods. 1 a ods. 3 OZ, § 460, § 463 a § 465 OZ. Mal za to, že pôvodná žalovaná nenadobudla vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam vydržaním. Pre začiatok vydržacej lehoty pokladal za rozhodujúce rozhodnutie OÚ v Tvrdošíne, odbor PPLH č. PPLH-2001/00844 zo 6. februára 2001 o schválení ROEP v katastrálnom území P.. Od právoplatnosti uvedeného rozhodnutia (6. marca 2001) však neuplynula 10 ročná vydržacia lehota po podanie žaloby na súd (15. februára 2010). Okrem iného mal za diskutabilné, či boli splnené aj ďalšie zákonné podmienky pre vydržanie počas plynutia vydržacej doby. Uviedol, že v čase smrti J. Y. táto nebola zapísaná ako spoluvlastníčka sporných nehnuteľností, a preto nemohli byť ani prejednané v konaní o dedičstve 5 D 69/2003, II Dnot 40/2003, nakoľko v čase jej smrti bol už spoluvlastnícky podiel pod B 11 z pk. prot. č. 162 rozhodnutím OÚ v Tvrdošíne zo 4. októbra 1999 č. 99/17024-00002/PL7 prevedený na H. T. a E. Y. (pôvodní žalovaní). Po schválení registra ROEP v katastrálnom území P., rozhodnutím OÚ Tvrdošín zo 6. februára 2001, odbor PPLH č. PPLH-2001/00844, boli pôvodne nehnuteľnosti z pk. prot. č. 162 zapísané pod novým číslom na LV č. XXXX, č. XXXX, č. XXXX k.ú. P. z pôvodného podielu pod B 11 na H. T. a E. Y. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že v danom prípade došlo k nesprávnemu zápisu predmetného podielu na pôvodných žalovaných, z ktorých jeden uznal vlastnícke právo žalobkyne k svojmu neprávom nadobudnutému podielu. V konaní bolo nesporne preukázané, že J. Y. rozhodnutím D 479/78 po poručiteľovi E. Y., nadobudla v pk. prot. č. 162 k.ú. P. spoluvlastnícky podiel po manželovi

pod B 11 v 1/12 úč., keď bolo zároveň jednoznačne preukázané, že žalobkyňa je jediná dedička zo zákona v I. dedičskej skupine a prevzala dedičstvo na základe osvedčenia o dedičstve 5D/69/2003, II Dnot 40/2003 zo dňa 13.októbra 2003 po poručiťke J. Y.. Za stavu, že pôvodná žalovaná H. T. nenadobudla vlastnícke právo k sporným spoluvlastníckym podielom hore uvedených nehnuteľností vydržaním a z vykonaného dokazovania mal za jednoznačné, že sporné spoluvlastnícke podiely k hore uvedeným nehnuteľnostiam patria poručiťke J. Y.. Z ustanovenia § 460 OZ vyplýva, že dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiťka. K prechodu poručiťkom zanechaného majetku dochádza teda bezprostredne v okamihu jeho smrti. Zákon nadobudnutie vlastníckeho práva k veci alebo právu nepodmieňuje rozhodnutím súdu v dedičskom konaní, ktoré môže, ale nemusí vždy prebehnúť. Okrem smrti poručiťka však zákon predpokladá rozhodnutie dediča, či sa chce alebo nechce stať dedičom. Z ustanovenia § 463 OZ vyplýva právo dediča odmietnuť dedičstvo. Podľa § 465 OZ však toto právo nepatrí dedičovi, ktorý svojím počínaním dal najavo, že dedičstvo nechce odmietnuť. Za stavu, že žalobkyňa je jedinou zákonnou dedičkou v I. dedičskej skupine po poručiťke J. Y., sa súd nestotožnil s názorom právneho zástupcu žalovaného, že zo strany žalobkyne ide o nesprávne podanou žalobu, keď sa domáha priamo určenia vlastníctva k sporným spoluvlastníckym podielom. Súd v zmysle § 151 ods. 3 a § 155 ods. 1 O.s.p. vyslovil, že o trovách konania rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku. Uvedený rozsudok nadobudol právoplatnosť 14. marca 2013.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Žiline rozsudkom z 10. januára 2013, sp.zn. 8 Co 275/2012 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny, keď sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 1 a ods. 2 O.s.p.) s tým, že o trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa. V odôvodnení rozsudku konštatoval, že sporné spoluvlastnícke podiely k vyššie uvedeným nehnuteľnostiam patria poručiťke J. Y., ako aj, že pôvodná žalovaná nenadobudla k predmetným nehnuteľnostiam vlastnícke právo vydržaním. Uviedol, že pokiaľ sa aj stala vlastníčkou rozhodnutím OÚ v Tvrdošíne v rámci ROEP-u, neoprávnene uvedeným spôsobom zasiahla do vlastníckeho práva žalobkyne (§ 126 ods. 1 a ods. 2 OZ). Žalobkyňa preto v konaní preukázala naliehavý právny záujem na požadovanom určení (§ 80 písm. c/ O.s.p.), keď rozhodnutím súdu dôjde k odstráneniu právnej neistoty na jej strane, ako aj zosúladieniu právneho stavu so stavom skutočným. Odvolací súd sa vzhľadom na to, že pred podaním žaloby prebehlo dedičské konanie po poručiťke J. Y., v ktorom bola žalobkyňa zistená ako jediná dedička, stotožnil aj s tým, že nebolo nutnosťou podávať určovaciu žalobu „že nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťke“, keďže by žalobkyňa nadobudla tie isté nehnuteľnosti. Mal za to, že žalobkyňa sa preto mohla domáhať určenia vlastníckeho práva k sporným spoluvlastníckym podielom priamo. Námietky žalovaného preto odvolací súd nepovažoval za dôvodné. S poukazom na ustanovenie § 219 ods. 1 a ods. 2 O.s.p. odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil, keď sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. O trovách odvolacieho konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 224 ods. 4 O.s.p..

Na základe podnetu žalovaného podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) mimoriadne dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 10. januára 2013, sp.zn. 8 Co 275/2012 a rozsudku Okresného súdu Námestovo zo 16. apríla 2012, č.k. 2 C 24/2010-163. Poukázal, že konanie o dedičstve je ako osobitné konanie upravené v § 175 a a nasl. O.s.p.. Dedičstvo sa v tomto konaní prejedná na návrh alebo aj bez návrhu, len čo sa príslušný súd dozvie, že niekto zomrel alebo bol vyhlásený za mŕtveho. V dedičskom konaní rozhoduje súd uznesením, resp. v prípadoch taxatívne stanovených v § 175zca ods. 1 O.s.p. notár poverený súdom osvedčením o dedičstve, pričom uvedenými rozhodnutiami sa deklarujú právne vzťahy s účinnosťou ku dňu smrti poručiťka, a teda sa potvrdzuje nadobudnutie vlastníckeho práva dedením ku dňu jeho smrti. Vychádzajúc z ustálenej súdnej praxe mal za to, že nie je možné v inom konaní ako v konaní o dedičstve určiť deklaratórnym rozhodnutím (výrokom štátneho orgánu), že dedič je vlastníkom veci prináležiacej do dedičstva. Mal za to, že nie je možné obchádzať zákonný postup pri prejednaní dedičstva a určovacím výrokom vyhovieť žalobe podľa § 80 písm. c/ O.s.p. uplatňujúcej, že dedič je vlastníkom veci patriacej do dedičstva a v konaní o dedičstve doposiaľ neprejednanej, nakoľko takýmto deklarováním súdu by sa legalizovalo nadobudnutie dedičstva bez prejednávania a rozhodnutia príslušného súdu v konaní o dedičstve. Podľa jeho názoru sa tak dedič môže žalobou podľa § 80 písm. c/ O.s.p. domáhať iba určenia, že vec patrí do dedičstva. V závere poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Českej

republiky zo 6. októbra 2004 sp.zn. 22 Cdo 1826/2004 a uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky z 10. mája 2010 sp.zn. 22 Cdo 335/2010, keď sa ani jediný dedič nemôže s úspechom domáhať žalobou podľa § 80 písm. c/ O.s.p. určenia, že je vlastníkom veci patriacej do dedičstva, pokiaľ táto vec nebola predmetom konania o dedičstve a ohľadne ktorej nebolo jedinému dedičovi potvrdené nadobudnutie vlastníckeho práva. Z týchto dôvodov generálny prokurátor navrhol, aby mimoriadnym dovolaním napadnuté a na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.) spočívajúce rozsudky odvolacieho súdu a súdu prvého stupňa boli zrušené a vec vrátená Okresnému súdu Námestovo na ďalšie konanie.

Žalobkyňa vo svojom písomnom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedla, že nesúhlasí s právnym názorom generálneho prokurátora v podanom mimoriadnom dovolaní, keď mala za to, že rozhodnutia súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu sú vecne správne a spĺňajú požiadavku na spravodlivý proces. Podľa jej názoru právny poriadok platný na území Slovenskej republiky nezakazuje súdu, aby v spore o určenie vlastníckeho práva, pri súčasne naplnenej podmienke existencie jediného dediča, ktorý dedičstvo neodmietol, rozhodol tak, že vlastnícke právo prizná tomuto jedinému dedičovi. Mala za to, že uvedený postup je najspravodlivejší, a to ako pre žalobkyňu, aj žalovaného, pretože iný postup, ktorý by iba predĺžil nezákonný stav s rovnakým výsledkom, by bol v rozpore so zásadou spravodlivého procesu. Navrhla, aby dovolací súd mimoriadne dovolanie zamietol a priznal žalobkyni náhradu trov konania. Žalovaný v písomnom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s mimoriadnym dovolaním podaným generálnym prokurátorom a navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadnemu dovolaniu v celom rozsahu vyhovel a napadnuté rozsudky súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu zrušil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie treba odmietnuť.

Podľa § 243e ods. 1 O.s.p. ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f O.s.p.), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie. Podľa § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 O.s.p.).

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvený v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) musí byť v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru. ESLP v rámci svojej rozhodovacej praxe už viackrát konštatoval porušenie čl. 6 Dohovoru vtedy, keď k nariadeniu opätovného preskúmania veci došlo výlučne z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia veci oproti právnemu názoru vnútroštátnych súdov, ktoré vec s konečnou platnosťou prerokovali a meritórne rozhodli (porovnaj *Roseltrans proti Rusku* z roku 2005). Opakovane tiež zdôraznil, že v záujme právnej istoty by právoplatné rozsudky mali vo všeobecnosti zostať nedotknuté a k ich zrušeniu by malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných väd [viď napríklad *Abdullayev proti Rusku* (rozsudok z roku 2010)], resp. závažných pochybení [viď *Sutyazhnik proti Rusku* (rozsudok z roku 2009)]. Za takú vadu alebo pochybenie však nemožno v žiadnom prípade považovať to, že na predmet konania existujú dva odlišné právne názory.

Zároveň ESLP opakovane dospel - na základe sčasti odlišných úvah - aj k názoru, že k porušeniu čl. 6 Dohovoru dochádza tiež vtedy, ak je právoplatné a záväzné rozhodnutie súdu zrušené v rámci mimoriadneho prieskumu, ktorý presadil taký subjekt odlišný od účastníkov konania, len na úvahe

ktorého bolo posúdenie vhodnosti alebo potreby podania mimoriadneho opravného prostriedku iniciujúceho tento mimoriadny prieskum (viď napríklad rozhodnutia ESLP vo veci Kutepov a Anikeenko proti Rusku z roku 2005 a vo veci Tripon proti Rumunsku z roku 2008). Inštitút veľmi podobný mimoriadnemu dovolaniu upravenému v Občianskom súdnom poriadku bol predmetom skúmania ESLP vo veci Tripon proti Rumunsku (rozsudok z roku 2008). V tomto rozhodnutí ESLP konštatoval, že v skúmanom prípade generálny prokurátor nekonal na základe vlastnej iniciatívy, ale konal na základe žiadosti jednej zo strán sporu. ESLP zásah generálneho prokurátora do takéhoto súkromnoprávného súdneho konania označil za priťažujúci faktor, pretože, hoci tento štátny úradník konal na základe podnetu účastníka súdneho konania, podanie mimoriadneho dovolania bolo ponechané výlučne na voľnej úvahe generálneho prokurátora. ESLP v danej veci preto dospel k záveru, že zrušenie dotknutého právoplatného a záväzného rozhodnutia porušilo sťažovateľovo právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Aj aktuálne rozhodnutia ESLP z 9. júna 2015 vydané vo veciach proti Slovenskej republike (DRAFT-OVA, a.s., PSMA, s.r.o. a COMPCAR, s.r.o.) pripomínajú význam a obsah princípu rovnosti zbraní a princípu právnej istoty, s ktorými bezprostredne súvisí otázka záväznosti, nezrušiteľnosti a dôveryhodnosti právoplatných súdnych rozhodnutí z iniciatívy generálneho prokurátora vyjadrenej podaním mimoriadneho dovolania.

Plénum Ústavného súdu súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), zohľadňujúc uvedené závery ESLP a reagujúc na niektoré prípady nejednotnosti senátov ústavného súdu pri riešení otázky prípustnosti mimoriadneho dovolania proti rozhodnutiu súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť a záväznosť, 18. marca 2015 pod sp.zn. PL.z. 3/2015 zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Rešpektujúc princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, zohľadňujúc princíp subsidiarity podľa čl. 127ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako i výnimočnosť mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky je jeho prípustnosť v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolených riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mal účastník konania k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov.“

Vyššie uvedené naznačuje, ako tieto súdne orgány (ESLP a ústavný súd), oprávnené za splnenia určitých predpokladov zrušiť aj rozhodnutie najvyššieho súdu, budú rozhodovať v skutkovo a právne podobných veciach, v ktorých generálny prokurátor podá mimoriadne dovolanie napriek tomu, že mimoriadnemu dovolaniu nepredchádzalo využitie všetkých dostupných riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov.

Povinnosť vyčerpať prostriedok nápravy, a to aj v prípade pochybnosti o jeho účinnosti, vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP (Van Oosterwijck proti Belgicku, rozsudok z roku 1980). Účastník konania je povinný vyčerpať všetky dostupné opravné prostriedky až po najvyššiu úroveň do takej miery, do akej je možné rozumne predpokladať, že ten - ktorý opravný prostriedok, oprávnenie podať ktorý účastník má, je (aspoň) potenciálne spôsobilý podstatne ovplyvniť rozhodnutie v merite veci. Osobný názor účastníka konania na účinnosť alebo neúčinnosť konkrétneho opravného prostriedku nie je významný. Právomoc vyhodnotiť, či boli využité všetky dostupné opravné prostriedky, náleží ex officio súdu, ktorý rozhoduje o mimoriadnom opravnom prostriedku.

Vzhľadom na nejednotnosť súdneho rozhodovania, ktorá sa prejavila v zaujímaní odlišných právnych názorov obsiahnutých v rozhodnutiach senátov občianskoprávného kolégia a obchodnoprávného kolégia pri posudzovaní procesnej prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora, prijali občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu a obchodnoprávne kolégium najvyššieho súdu spoločné zjednocujúce stanovisko k prípustnosti mimoriadneho dovolania v zmysle § 243e až § 243j Občianskeho súdneho poriadku, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) ako spoločné stanovisko pod č. 94/2015. Právna veta tohto stanoviska znie: „Procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdnom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť podať všetky zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potenciálne spôsobilé priviesť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Pokiaľ túto možnosť nevyužil, mimoriadne

dovolenie treba odmietnuť.“

Predmetné stanovisko vychádza z názoru, že postup účastníka občianskeho súdneho konania, ktorý mal v určitom prípade možnosť napadnúť rozhodnutia súdov odvolaním alebo dovolaním, uvedenú možnosť ale nevyužil, i keď tieto opravné prostriedky mali potenciál podstatne ovplyvniť rozhodnutie súdu, sa prieči všeobecne rešpektovanej zásade „nech si každý chráni svoje práva“. Táto zásada zdôrazňuje procesnú povinnosť účastníka vyvinúť vlastnú aktivitu a iniciatívu tak, aby sám svojimi procesnými úkonmi riadne, včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou sledoval ochranu svojich subjektívnych práv. Pokiaľ účastník konania zostane v naznačenom smere pasívny, je (neskoršia) aktivita generálneho prokurátora vyúsťajúca do podania mimoriadneho dovolania neprípustná a nemôže mať procesné dôsledky predpokladané v § 243e až § 243j O.s.p.

Dovolací súd s poukazom na hore uvedené dospel k záveru, že v danom prípade prebehlo dvojstupňové konanie, v ktorom mal žalovaný možnosť realizovať svoje procesné oprávnenia. Zo spisu nevyplýva, že by sám náležite chránil svoje práva a konal dostatočne predvídavo, starostlivo a obozretné. Žalovaný nepodal dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu. Nevyužil preto dostupný mimoriadny opravný prostriedok, ktorý mal k dispozícii a ktorý bol potenciálne spôsobilý podstatne ovplyvniť rozhodnutie v merite veci. Vzhľadom na pasivitu samotného žalovaného pri včasnej ochrane jeho práv je procesne neprípustná dodatočná aktivita generálneho prokurátora, ku ktorej došlo podaním mimoriadneho dovolania podnecovaného žalovaným.

Z týchto dôvodov najvyšší súd odmietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora ako procesne neprípustné (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s ustanoveniami § 243b ods. 5 O.s.p. a § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Generálnemu prokurátorovi v konaní o mimoriadnom dovolaní nemôže byť uložená povinnosť nahradiť trovy konania. Povinnosť nahradiť trovy konania v konaní o mimoriadnom dovolaní má ten, kto podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania (viď § 148a ods. 1 a 2 O.s.p.). V danom prípade dal podnet na mimoriadne dovolanie žalovaný. V dovolacom konaní úspešnej žalobkyni vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 veta prvá O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobkyňa podala návrh na priznanie náhrady trov konania o mimoriadnom dovolaní za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava právneho zastúpenia a vyjadrenie k mimoriadnemu dovolaniu) vo výške 167,78 € (jeden úkon právnej služby vo výške 61,87 €, režijný paušál vo výške 8,04 € a DPH 20% vo výške 13,98 €). Žalobkyňou uplatnenú náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní pozostávajúcu aj z odmeny advokáta za úkon právnej služby - prevzatie a príprava zastúpenia v konaní o mimoriadnom dovolaní dovolací súd nezohľadnil, nakoľko tieto trovy nepovažoval za potrebné na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva s prihliadnutím na skutočnosť, že na zastupovanie v konaní o mimoriadnom dovolaní žalobkyňa splnomocnila toho istého advokáta, ktorý ju nepretržite zastupoval v základnom konaní, tak v prvostupňovom ako aj v odvolacom. Dovolací súd žalobkyni priznal náhradu spočívajúcu v odmene advokáta za jednu právnu službu, ktorú poskytol žalobkyni vypracovaním písomného vyjadrenia k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora z 9. januára 2014. Za jeden úkon právnej pomoci advokát správne vyčíslil tarifnú odmenu v sume 61,87 € (vypočítaná v zmysle § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov) a správne si uplatnil aj paušálnu náhradu hotových výdavkov stanovenú pre rok 2014 podľa § 16 ods. 3 citovanej vyhlášky, a to v sume 8,04 €. Spolu s 20 %-ným DPH (13,98 €) podľa § 18 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z.z., predstavuje odmena advokáta sumu 83,89 €.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.